

Copyright foto

Wouter en Caroliene Uwland wonen en werken in oosten van Duitsland

‘Wat in de polder kon, kan hier ook’

Pionieren in oude stallen is Wouter Uwland wel gewend. De selfmade varkenshouder had op zijn 26ste al vanuit het niets een onderneming met 2.500 vleesvarkens opgebouwd in de Flevopolder. Hij wilde graag verder met zeugen. Die ambitie maakt hij nu waar in Oost-Duitsland, waar hij van een verouderd staatsbedrijf een SPF-bedrijf maakte.

Fotoreportage zeugenbedrijf Uwland

Het zeugenbedrijf van Wouter en Caroliene Uwland, aan de rand van het dorp Gimritz, stond sinds 2010 leeg. De negen aparte stallen voor in totaal 600 zeugen waren allemaal wel in meer of mindere mate gerenoveerd.

Bekijk de fotoreportage op www.pigbusiness.nl

De ondernemende Drontenaren Wouter en Caroliene Uwland zijn eerder geportretteerd in PigBusiness. In november 2010 vertelde de destijds 26-jarige Wouter hoe hij op zijn 24ste was begonnen. Vanuit het niets, zonder kapitaal of financiële ondersteuning van de bank of familie, bouwde hij in de Flevopolder met geleasde rechten in drie jaar tijd een bedrijf op met 2.500 vleesvarkens, verspreid over huurstallen op vier locaties. „Ik crosste vanuit Dronten de hele polder door, 800 kilometer in de week”, blikt de inmiddels 29-jarige Uwland terug.

De jonge ondernemer droomde echter van een (gesloten) bedrijf met eigen zeugen. Maar de vleesvarkensprijzen stonden begin 2011 aanzienlijk onder druk, varkensrechten waren duur en zelfs in de polder moest Uwland al gaan betalen voor het afzetten van de mest. Een eigen zeugenbedrijf in Nederland leek niet haalbaar.

Wouter en Caroliene oriënteerden zich daarom op het buitenland. In de zomer van 2011 bezochten ze meerdere bedrijven in het oosten van Duitsland. Via Agrifirm werden ze geattendeerd op de voormalige LPG in de buurt van Halle (Saalekreis). Een landbouwbedrijf dat vroeger naast meer dan 1.000 hectare akkerbouw ook diverse locaties met rundvee, schapen en varkens omvatte. Na de omwenteling was het staatsbedrijf geprivatiseerd, maar onder de nieuwe eigenaren bleef uiteindelijk alleen de winstgevende akkerbouwtak overeind. De onrendabele veehouderijtakken werden stukje bij beetje afgestoten. Het zeugenbedrijf,

geplakt tegen de rand van het dorp Gimritz, stond zo sinds 2010 leeg. De negen aparte stallen voor in totaal 600 zeugen waren allemaal wel in meer of mindere mate gerenoveerd; zo was de dekstal in 2001 nog nieuw gebouwd. „Maar tweederde van de kraamafdelingen stond er nog net zo bij als in de jaren zeventig”, vertelt Wouter. „Zonder roosters, met een dichte hellende vloer en een mestschuif met kabel.”

Kwartiermaken

Voor Wouter en Caroliene waren er al diverse gegadigden wezen kijken op het bedrijf. Die waren echter allemaal afgehaakt vanwege de verouderde staat en omdat op die locatie – pal naast het dorp – geen uitbreiding mogelijk was. „Maar beginnen in oude stallen waar een ander op afknappt, dat hadden wij al eens eerder gedaan”, grinnikt Wouter. „In de polder hadden we er ook wat van weten te maken in huurstallen die niemand zag zitten.”

En zo gingen ze het avontuur aan, met financiële ondersteuning van een Nederlandse zakenpartner en een lening bij een Duitse bank. De overnamesom van de gebouwen was op zich niet zo spannend, vertelt Uwland. „Maar voordat je het bedrijf weer aan het draaien hebt, ben je 900 euro per gelt verder, inclusief de gelten zelf. Dat geld heb je nodig voor het personeel, voor voer en voor het weer gangbaar maken van de stallen.”

In juni 2012 verhuisde Wouter naar Gimritz. De eerste driekwart jaar zat hij daar in zijn

eentje als kwartiermaker; Caroliene kwam in de weekenden over. „Ik was alleen maar bezig om de boel voor elkaar te maken. Je komt van alles tegen, leidingen die bevroren zijn geweest en zijn geknapt, noem maar op. In de eerste weken kwam ik ook regelmatig een hokje of een kastje tegen dat ik nog niet eerder had gezien. Daarom heb ik eerst een paar oud-werknemers ingehuurd, omdat die precies weten waar elke schakelaar zit en wat er gebeurt als je op de knoppen drukt.”

Personeel opgeleid

Het oude personeel is inmiddels vervangen. Die mensen hun ingesleten patronen afleren en leren werken volgens de strikte SPF-protocollen, bleek niet te doen. Hij heeft daarom 'blanco' personeel uit het dorp aangenomen en zelf opgeleid. Er zijn nu vier vaste medewerkers voor de stallen. Daarnaast nog twee man technisch personeel, voor alles wat er nog moet worden getimmerd, gemetseld, gelast en elektrisch geïnstalleerd. „De eerste twee jaren moet je de post 'onvoorzien' heel ruim begroten”, lacht Wouter. „We zijn een beste klant van de lokale bouwmarkt.”

Ze werken op het bedrijf met een vijfwekensysteem. Wouter focust niet op een bepaald aantal biggen per zeug per jaar, maar op een optimale bezetting van de 160 kraamhokken. „Ik moet vooral zorgen dat ik de dekkingen haal, dat er voldoende dragende zeugen zijn.” Hij heeft wel een totaal aantal geproduceerde biggen per jaar in ▶

Polder Porque

Toen Wouter en Caroliene Uwland nog vleesvarkens mestten in de Flevopolder, begonnen zij met Polder Porque, de allereerste digitale varkensvleeswinkel van Nederland. Keurslagerij Klaver (nu Klaas de Wal) in Dronten verwerkte dit lokaal geproduceerde vlees. Uwland zette zo vier tot vijf varkens per maand af. Gezien het vertrek van Uwland naar Duitsland is Polder Porque nu overgenomen door CAH Vilentum in Dronten. Die gebruiken het als leerbedrijf voor studenten; de slachtvarkens zijn afkomstig van de schoolboerderij. Ook de slager is blij dat het 'streekvlees' daarmee kan blijven bestaan, aldus Uwland. „En de afzet groeit nu. Het duurt een paar jaar voordat zo'n concept echt loopt, maar de studenten trekken er hard aan, ze zijn super gemotiveerd!”

Copyright foto

zijn hoofd wat hij wil halen, maar dat aantal durft hij nog niet te noemen. „We zijn in juli 2012 SPF opgestart met nieuwe zeugen. Dus je bent dik twee jaar verder, voordat je een stabiele zeugenstapel hebt. En daarbij begonnen we met tamelijk ongeschoold personeel.”

Helpen bij afbiggen

De afgelopen tijd brachten de zeugen (Gena-90 van JSR) ongeveer dertien levendgeborenen biggen per worp. De uitval is in de oude kraamstallen relatief hoog: 15 procent. „Je moet hier niet naar de dertig biggen per zeug willen, dat haal je niet.” Bij het afbiggen moet er altijd personeel bij zijn om de biggen op te vangen en onder de lamp te leggen. De biggen komen op de gladde, hellende vloer niet zelfstandig achter de zeug weg.”

De hoeken waar de biggen onder de lamp liggen, moeten dagelijks worden bijgestrooid met zaagsel, alleen dat kost al een halve man personeel per dag. Verder vreten de 160 biggenlampen stroom, vertelt Uwland: in de winter branden ze vier weken dag en nacht, 25.000 Watt. „En stroom is hier duur.” Daar staat tegenover dat Uwland niet hoefde te investeren in varkensrechten en ook van mestafzetkosten is geen sprake: de zeugenmest kan hij gratis kwijt op de vele omliggende akkerbouwgronden. Het voer kost ongeveer evenveel als in Nederland, maar het Duitse graan dat Agrifirm hier in het zeugenvoer verwerkt, zorgt wel voor een super kwaliteit, is zijn ervaring. „Ik

heb hier nog nooit voergerelateerde problemen gehad.” De personeelskosten liggen weliswaar iets lager dan in Nederland, maar de arbeidsefficiëntie is ook lager dus netto is het personeel even duur, geeft hij aan. In het vijfwekensysteem werkt het personeel twaalf dagen en is dan twee dagen vrij. Volgens lokaal Sachsen-Anhalts gebruik begint de werkdag vroeg, om 06:00 uur. „Maar op de meeste dagen is het werk dan ook om 14:00 uur gedaan, dus dan heb je nog best wat aan je dag. Alleen met afbiggen werken we wel 24 uur per dag door.”

Op dit moment kan Wouter elke vijf weken twee vrachtwagens vol biggen afleveren, pakweg 1.400, 1.500 stuks. De SPF-biggen leveren een 'mooie toeslag op de NordWest-prijs', aldus de vermeerderaar. De biggen zijn geënt tegen circo en mycoplasma en de afnemer betaalt die enting.

Nog geen winst

Ferkelzucht Anlage Gimritz maakt nog geen winst. „Het duurt echt wel twee jaar voordat je van de onverwachte uitgaven af bent. Het einde van het tweede jaar is nu in zicht, dus ik verwacht wel dat we straks in de zwarte cijfers komen.” En technisch draait het in de oude stallen misschien niet optimaal, maar qua gezondheid levert de SPF-bedrijfsvoering een enorm voordeel op, ervaart de vermeerderaar. „We zijn PRRS-vrij en dat maakt een ontzettend verschil. Het loopt gewoon beter, we hebben hooguit 70, 80 euro dierenartskosten per zeug per jaar. Ik heb hier ook nog nooit een koppelbehan-

Copyright foto

De hokafscheiding bestaat uit 15 cm gewapend beton. „Dat staat er over 50 jaar nog”, aldus Uwland, die voorlopig niet van plan is om de kraamhokken te verbouwen.

deling voor de biggen gedaan. Het loopt gewoon super hier.” Uitbreidingsplannen zijn er ook. Als alles goed gaat, neemt Uwland 15 kilometer verderop dit jaar nog een vergelijkbare tweede locatie in gebruik, eveneens voor 600 zeugen. En als er over twee, drie jaar genoeg geld is gespaard, wil hij een opfokstal ombouwen om de speenbiggen tot 28 kilo te laten groeien.

Slachtfest

In april vorig jaar verhuisde de hoogzwangere Caroliene ook naar Gimritz. In mei werd dochter Jildau Sophie geboren. Het gezin woont in een verplaatsbare woonunit op het bedrijf, tussen de kantine en de eerste stal. „Dat vinden de Duitsers maar apart, dat we voorrang geven aan het bedrijf boven ons eigen woonhuis. Maar ooit verhuizen we wel naar het dorp.”

Dat dorp Gimritz had in jaren geen slachtfest meer gehad, omdat er geen varkens meer waren in het dorp. Met de komst van Uwland kon die traditie weer in ere worden hersteld. Wouter: „Ja, wij hebben onze draai hier wel gevonden. We zijn niet van plan om hier nog weg te gaan.” ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl

Copyright foto

Ombouwen tot SPF-bedrijf

Om van het oude zeugenbedrijf met negen verschillende dek-, wacht- en kraamstallen een SPF-bedrijf te maken, moest er nog heel wat gebeuren. Denk aan het aanleggen van een vuile en een schone route, het verplaatsen van voersilo's en kadaverophaalplekken, het aanleggen van een hygiënesluis met douchecabines voor mannelijk en vrouwelijk personeel en niet te vergeten een fikse afrastering rond het hele bedrijf, zodat er niemand zomaar het terrein op kan lopen. Om de stallen met elkaar te verbinden, heeft Wouter Uwland met betonnen 'vangrailelementen' uit de wegenbouw gangen aangelegd om de zeugen te kunnen verplaatsen zonder dat er allerlei volk met schotjes en bezems aan te pas moet komen.

Uwland begon al in juli 2012 met het aandekken van schone gelten. In november werden de eerste SPF-biggen geboren. Wonderlijk genoeg is het veterinaire allemaal goed gegaan met de hele bouwrij, zegt hij achteraf. „De bedrijfskantine fungeerde in het begin als onze woonkamer, eigenlijk hebben we best risico gelopen.”